

ביקורת אמנות

קו האופק האבוד של מיכאל חלאק

הצייר מיכאל חלאק מציג ריאליזם מהסוג שמעולם לא קודש בארץ. תערוכתו מביעה עמדה אירונית כלפי הפוטוגניות של האסון

גליה יהב

04 באפריל 2014

את כל הקיר הימני של גלריה נגא מכסים פאנלים גדולים אפורים, בד מתוח על עץ. חומת ההפרדה מצוירת עליהם בריאליזם וירטואליזם כמו נבנתה מחדש בחלל, והאפקט חזק. אין ברירה אלא לעמוד מתחת לציור שגובהו כשלושה מטרים ולהתבונן כלפי מעלה, לנסות לתפוש את שולי הציור, לנסות לראות את מה שמאחוריו, אלא שאי אפשר.

אחרי שמתרגלים לגודל, נוכחים שזו בעצם חומה ממוזערת. ושזה ריאליזם המתאר משטח מופשט, ייצוג של לוחות אטומים הכולל גוני אפרפרות, סדק גדול במרכזם, רטיבויות מתפשטות, חורים שחורים ועיוורים כעיניים ריקות בקצה העליון של כל לוח. מיכאל חלאק מצייר מקטע אבן נקי מגרפיטי, עצם הנוכחות כמכשול היא העניין. ואולי מקטע החומה המצויר אינו כולל את הציורים שעליו, מפני שהוא מתאר את הצד הישראלי של החומה, אפס מחאה אינה נרשמת על הלוחות שלה, היא טבולה ראסה - בלי היסטוריה, בלי עתיד.

מיכאל חלאק, "זית מקומי כבוש". מתוך התערוכה צילום: מיכאל חלאק

יש בציור החומה התחברות, אולי אירונית, למסורת ה-MURALS החברתית-פוליטית, הפעם לצד מסורת ציורית נוספת - ציור האבסטרקט, על אידיאת האמנות-לשם-אמנות שהוא כולל. שתי מגמות שונות לגמרי של אוונגרד היסטורי חוברו להן יחדיו בציור הקיר הזה, אפור על אפור חף מדמויות אדם.

מול ציור החומה מוצגים ציורים היפר-ריאליסטיים של צנצנות זיתים מנופצות. הזיתים, מעין גלמים ירוקים ושחורים הנהדפים בתנופה על

רקע חום, שברי זכוכית מתגלגלים או נוצצים בשמן, השמן והחומץ האדום כדם מנקדים את המשטח כבועות או נקווים בו כשלולית שמנונית. זו דרמה של אלימות - בשר הזיתים הרך והפקוע מאוים על ידי חתכי הזכוכית החדים, עד כי במבט מתמשך הזיתים המפוזרים, חלקם מבוקעים, הופכים לגוויות בגיא הריגה, לנציגי כל מה שהיה פעם שלם, נשבר והתרסק. הכל שמנוני ונוצץ, מלא ברק אך מסוכן.

דרמת ההתנפצות שקפאה מקבלת את מלוא האפקטיביות שלה באמצעות נקודת המבט הציורית. חלאק משקיף על הסצינה מלמעלה כך שנוצר נוף-זיתים כמן תמונת לוויין או גוגל-ארץ החולשת על ההתרחשות. זהו מעין מעוף ציפור על אסון ביתי, שהופך למפה גיאוגרפית אילמת, להתפוצצות שמימית שהדפה שברי מטאוריטים ממרכז לא קיים. קומפוזיציית האול-אובר והתאורה האחידה במבט מלמעלה מייצרים הצללה חריפה. תחת כל זית מתארך צל, הופך אותו לאלמנט פיסולי, אדריכלי ממש. נוצר עימות בין הסטטיות והמונומנטליות של הזיתים, המצוירים כשוקלי טונה, לבין התנופה הצנטריפוגלית של פגיעת הצנצנת ברצפה וההתפזרות.

למה זיתים? מעבר להיותם סמל שחוק הן לישראליות והן לפלסטיניות, קלישאת סכסוך ממש כמו הדימוי המידי של החומה, הם גם נציגי סתמיות יום-יומית. זיתים כמו פיצוחים. בסתמיותם הם מפנים את מרכז הבמה לחוויה הרגשית של ההתנפצות.

מתוך התערוכה צילום: מיכאל חלאק

אופן ציור הזיתים מזכיר היפר-ריאליזם אמריקאי של שנות ה-70. מלבד האופן הטכני של הציור ממש-כמו-מצלמה, ונוסף על הצבעוניות העזה והתאורה הבהירה, חלאק גם מתאר איזו היקסמות מהאובייקט המצויר, היטמעות כל כך מופרזת עד שהיא הופכת לעמדה ביקורתית או לפחות אירונית כלפי הפוטוגניות של האסון.

אם אצל אמני ההיפר-ריאליזם, ביניהם רלף גואינגס, מלקולם מורלי, ריצ'רד אסטס ואודרי פלאק, היתה זו ההיקסמות מהשתקפויות משטחי זכוכית ונירוסטה מחזירי-אור בדיונרים ובחלונות ראוה, הבזקים על גבי תותים, תכשיטים מנצנצים או הברק המטאלי של כלי

רכב, הרי בעבודותיו הקודמות של חלאק היה לכתמי הבוהק תפקיד מרכזי כמשקפי דמות האמן המתבונן באובייקטים שהוא מצייר. הפעם הזיתים המבריקים אינם מתפקדים כמראה המגלה את החלל הפנימי, האשלייתי שבו נמצא הצייר המתבונן ופועל. ריבוי ריצודי האור על פני עורם הופך אותם לחפצי חן מנקרי עיניים, כיהלומים עממיים.

בעוד הסוג האחד הוא תמונת מצב אנדרטאית, מעין מצבת-נצח, הסוג השני הוא ציור שמוקדש לניסיון לתפוש רגע מכריע, להקפיא תנועה וזמן של התנפצות (כמעט על פי נוסחת אורי גרשט הקטסטרופלית-נהנתנית). אלא ששני הסוגים הם נוף שעבר פטישיזציה מוגברת, מלאכותי כל כך ולכן מענג. שני אלה הם אירועים ציוריים מובהקים, המביאים את הנוסח המחקר מציאות לקצהו המושגי. מצד אחד ציור מופשט של ריאליזם בוטה ומצד שני ציור היפר-ריאליסטי של דבר מה מופשט, והקצוות מתאחדים ומתלכדים.

"התפרקות הנוף בציוריו של חלאק לשתי מערכות נוף שונות מסגירה את סימני המאבק והתחרות בין שני נרטיבים – הישראלי והפלסטיני", כתבה אפרת לבני בקטלוג תערוכתו הקודמת, כשזכה בפרס רפפורט ב-2012. היא ציטטה מהמסה המכוננת "נוף קדוש" של וו-ג'י-טי מיטשל: "אנו יודעים שאלימותה של העין הרעה הזו קשורה באופן בלתי ניתן להתרה לאימפריאליזם וללאומיות. כעת אנו יודעים שהנוף עצמו הוא המדיום שבאמצעותו רוע זה מוסווה ומוצג כטבעי".

מיטשל רלוונטי מאוד ליצירתו של חלאק, לציור החומה בפרט – הוא מקדיש לחומת ההפרדה פרק בספרו, שבמסגרתו הוא מנתח את פשר ציור הנוף על גבי החומה באזור שכונת גילה בירושלים, כציור של עיוורון, של דחפי הראייה והסתרה סותרים ומשולבים. "החומה והשער", הוא כותב, "הם שדה המשחקים הפיזי של משחקי מחבואים והצצה מסוג 'עכשיו את רואה את זה ועכשיו לא'". ואילו לבני כותבת: "בסגנונו הריאליסטי הווירטואוזי חלאק הופך את הנוף בציוריו לנוכח מול עינינו. ציורים אלה מעוררים לרגע תחושה של 'הושט היד וגע בו'".

אכן, יש בציורים משהו מטכניקת ה-TROMP LOEIL, תעתוע אופטי באמצעות פרספקטיבת הקצרה, המייצר אשליית תלת-ממד, שבה השתמש חלאק באופן מובהק יותר בתערוכותיו הקודמות כשצייר פתקים וגלויות מודבקים במסקינטייפ על גבי משטחים מצוירים אף הם. גם חומת האנטי דנידין (נראית ואינה מראה) וגם הזיתים הנהדפים מצוירים באופן שמשחק עם תודעת הצופה, עם הרגלי הפרספציה שלו. בתערוכה הנוכחית, באוצרות ד"ר גבי גבע, ההתמקדות היא, מלבד בקלישאות "המקום" ובהשוואת המט והמבריק, הנייח והמתפרץ, גם באובדן קו האופק.

זהו אובדן המונע אשליית כניסה למרחב פנים-ציורי, במקומו מוגש תקריב הגורם למשטח המצויר לזנק אל הצופה. מה שמאחד בין שני צדי הגלריה הוא מוטיב ההתפשטות הבלתי נשלטת. בציורי הזיתים זהו כתם השמן שמתפשט כמו מתווה יבשות שהותקו ואילו בחומה זהו הסדק בבטון, הופכי לקו אופק במהותו, מבטיח התרחבות עצמית עד לקריסה.

סוג הריאליזם הצילומי הסכריני של חלאק הוא נוסח שמעולם לא קודש בקאנון הציור הישראלי, המורכב, בהכללה גסה, ממגמות דלות החומר המושגיות ומנטורליזם הירשברגי באופיו או ביומרותיו. חלאק מצייר בנוסח שלישי, ציור שאחרי ניר הוד, כזה שאינו חושש מפוטוגניות יתר, המושגת בהדגשת התשתית הצילומית של הציור, מפאתוס, ממטפורות מניפולטיביות או מקיטש רגשני תפעלני. הפעם, בדיוק באמצעות כלים אלה, שוחזר להפליא הסיפור מהמיתולוגיה על תחרות הציור בין זאוקסיס לפרהסיס; האחד צייר ענבים בנטורליזם שהטעה ציפורים והשני צייר מסך שהטעה את המתחרה, שביקש להסיטו כדי לראות את הציור שמתחתיו.

מיכאל חלאק: "שברים" גלריה נגא, אחד העם 60 תל אביב. שעות

הפתיחה: ימים שני עד חמישי 11:00-18:00, שישי ושבת 11:00-

14:00 עד 2.5

מערכת ערב רב | חדשות והודעות | 11/03/2011

אסף בן צבי ומיכאל חלאק הם זוכי

פרס רפפורט לשנת 2011

הציירים אסף בן-צבי ומיכאל חלאק הם זוכי פרס רפפורט לצייר בכיר וצעיר (בהתאמה), לשנת 2011. כך הודיע מוזיאון ת"א לאמנות. בשנה הבאה יציגו השניים תערוכות יחיד במוזיאון. פרס רפפורט לצייר בכיר כולל \$35,000 אשר יוענקו לאמן עצמו ו-\$35,000 למימון תערוכה מיצירתו המלווה בקטלוג. הפרס לצייר צעיר (עד גיל 40) כולל \$15,000 לאמן עצמו ו-\$15,000 למימון תערוכה [...]

שיתוף 0

פוסט

הציירים אסף בן-צבי ומיכאל חלאק הם זוכי פרס רפפורט לצייר בכיר וצעיר (בהתאמה), לשנת 2011. כך הודיע מוזיאון ת"א לאמנות. בשנה הבאה יציגו השניים תערוכות יחיד במוזיאון. פרס רפפורט לצייר בכיר כולל \$35,000 אשר יוענקו לאמן עצמו ו-\$35,000 למימון תערוכה מיצירתו המלווה בקטלוג. הפרס לצייר צעיר (עד גיל 40) כולל \$15,000 לאמן עצמו ו-\$15,000 למימון תערוכה וקטלוג. בנוסף מתחייב כל זוכה לתרום עבודה אחת לפחות לאוסף רות וברוך רפפורט לאמנות ישראלית, שיוצג במוזיאון בתערוכה שתתקיים בשנת 2016, במלאת עשור למתן הפרס.

בוועדת השיפוט ישבו השנה עירית רפפורט, פרופ' מרדכי עומר, ענת מטלון, דורון סבג ואלן גינתון. בנימוקי הבחירה בבן-צבי, יליד כפר יחזקאל שנת 1953 ובוגר בצלאל משנת 1985, נכתב כי "הציור של אסף בן-צבי מתבצע שנים בסטודיו בירושלים, בהתמדה עיקשת, ברציפות ובלי כל קשר ליחס המחבק או האדיש של הסביבה אליו. הוא נע בטבעיות ובשוויוניות בין גדול לקטן, בין פיגורטיבי למופשט, ובעיקר בין עושר חומרי, צבעוניות ומלאות ובין רזון ותמצות מרבי של קו עיפרון או פחם על מצע חשוף".

יורם ורטה התייחס לחידתיות של הציורים כשניתח את הכותרת "התמונה לא מתבהרת" שנתן בן-צבי לתערוכתו מ-2007 בגלריה גורדון:

"גם כאשר החידה הולכת ונפתרת, היא לעולם לא נפתרת לגמרי. משהו נשאר עדיין לא מפוענח. כי הציורים האלה פונים בכוח רב, בדרכים שונות, אל מה שמעבר להם, אל מה שאי אפשר לצייר ולפעמים גם לא לומר. שמות ציוריו חשובים בהקשר זה". כאן המקום להזכיר את השימוש הרב במילה ובטקסט בכלל עבודתו של בן-צבי ואת המעמד המרכזי שניתן להם בה – אם טקסטים ספרותיים, שהם מקור השראה לאמן, ואם אלה שכותב האמן אל תוך הציורים עצמם. הציור שלו מתאפיין בעושר מוטיבים, בעולם של צורות העוברות מטמורפוזה מרמת קיום אחת לאחרת, מפאזה ריאליסטית לפנטסטית, ומתאר תהליכים המתרחשים מקצתם בטבע ומקצתם בנפש, מהם כאן ועכשיו, ומהם מחוץ למקום ולזמן הזה".

אסף בן-צבי, עץ אחד, 2009

בנימוקי הבחירה במיכאל חלאק, יליד כפר פסוטה שבגליל, שנת 1975, בעל תואר שני מן החוג לאמנות באוניברסיטת חיפה, נכתב כי "חלאק מצייר ציור פיגורטיבי-ריאליסטי מהתבוננות. הוא מרכיב קומפוזיציות ייחודיות של חפצים המייצגים עבורו דימויים ורעיונות ונעזר בתצלומים כדי לצייר ציורי דיוקן. הוא מעיד על עצמו שכל ציוריו, ובכללם הדיוקנאות, הם מבחינתו ייצוגים נרטיביים, סמליים ומטפוריים. ריבוי ציורי הדיוקן העצמי שלו נקשר לעיסוקו בפוליטיקת הזהות והייצוג העצמי, לעיסוק בזהות ובשברה בקרב צעירים ערבים בישראל של היום. בראיון עם אלי אזולאי-ערמון אמר: "זה התחיל בפורטרטים ובעיסוק בזהות ובורות. בעיני היהודים, אני ערבי, בעיני המוסלמים, אני נוצרי, ונוצרים הם לא ממש ערבים... ואז החלו הדיוקנאות העצמיים. לא

יכולתי שלא לקחת את זה לצד הפוליטי, אף שזה הצד הכי מורכב מבחינתי. אבל אם בוחנים זאת לעומק, זה יעבוד גם במקומות אחרים, זה עיסוק אוניברסלי." ועם זאת ככלל, הוא אומר, "אמנות א-פוליטית אפשר לעשות רק בניו זילנד, לא כאן".

מיכאל חלאק - דיוקן עצמי, 2009

פרס רפפורט מוענק מדי שנה מאז שנת 2006 לצייר בכיר וצעיר. בשנים קודמות זכו בפרס נורית דוד ואלי פטל, יאן ראוכוורגר ונטעלי שלוסר, אבנר בן גל, ויוסף קריספל, טל מצליח, ומלאני דניאל ושרון פוליאקין ואורן אליאב.

אסף בן צבי מוזיאון תל אביב מיכאל חלאק פרס רפפורט

שיתוף 0

פוסט

תרבות

האמן מיכאל חלאק: אמנות א-פוליטית אפשר לעשות רק בניו זילנד. לא כאן

ערבי אינו יכול לצאת נגד המדינה בגלוי, אומר חלאק. לכן הוא מבטא את תחושותיו דרך הציור, בסטודיו המינימליסטי שבו הוא עובד בחיפה

אלי ערמון אזולאי ותצלום: אורי גרשוני

21 בינואר 2011

מיכאל חלאק החל לצייר בעקבות משיכתו העזה לציורים בכנסייה הנוצרית בכפר פסוטה בגליל שבו גדל, ולאסתטיקה העשירה שאיפיינה אותם. עם זאת, ציוריו אינם מסגירים זכר לכך ומתאפיינים בצניעות, שבאה לידי ביטוי בעבודות וכמו כן בסביבת העבודה שלו, שמכילה אך ורק את מה שהכרחי לציור.

הסטודיו של מיכאל חלאק, בן 35, ממוקם בתוך "פירמידה" - מרכז לאמנות עכשווית" הממוקם בשכונת ואדי סאליב בחיפה. המבנה הוקם בשנות ה-50 כבית ספר יסודי והיה נטוש במשך שנים, עד שכמה אמנים השמישו אותו מחדש - תחילה כמקום עבודה ובהמשך גם כחלל תצוגה. העמותה שפועלת במקום מקצה חללי עבודה מוזלים לאמנים נוספים שמתגוררים באזור, ביניהם חלאק.

המפגש הראשוני עם הסטודיו של חלאק, שנמצא בקצה אחד המסדרונות בקומה השנייה, הוא בלתי צפוי: לעומת מצבו התחזוקתי הרעוע של "פירמידה", מבנה יפה אך מוזנח ומלוכלך, הסטודיו של חלאק נקי ומסודר להפליא; חלונות הסטודיו, שהיו פרוצים לגמרי, תוקנו על ידיו והוחלפו במסגרות עץ שהוא בנה.

פרט לריהוט מינימלי הכולל ספה, שולחן אירוח ומטבחון, אין דבר מיותר על הרצפה. מבין הקירות העירומים מתבלט קיר העבודה, שעליו תלויים כמה ציורים בתהליך עבודה ולצדם כן ציור ועגלת צבעים. חלאק מספר כי גם בביתו הכל ריק ולבן. "מינימליסטי", הוא אומר, "זה חלק מהאופי שלי. אני צריך את זה בשביל להתרכז, שיהיו

כמה שפחות הפרעות". למרות הסידור המינימלי, המקום אינו משדר ניכור אלא תחושת ביתיות. כל שולחן מכוסה במפה בצבע אחר ושטיח צבעוני מכסה את אחד החלונות. חלאק מקפיד לצייר בתאורת יום אך מכסה חלק מהחלונות כדי לשלוט באור הנכנס.

על השולחנות הוא מציב מדי פעם אובייקטים שונים כמעין "טבע דומם" ואותם הוא מצייר ישירות מהתבוננות. "זה תמיד יתחיל מרעיון מסוים, מדימוי שיש לי בראש ואז אני צריך לחפש אותו בממשות". הרעיונות משורבטים בספר סקיצות - במלים, כרישום ספונטני או כתיאור מדויק. "דרך הסקיצות אני מבין כיצד להרכיב את הדימוי בתור קומפוזיציה ומעבד אותו עד שזה קורה".

גם כשהוא ניגש לעבוד על דיוקנאות, הוא עושה זאת לאחר שדימוי, נרטיב או מטאפורה מסוימת התנסחו בראשו. לאחר מכן הוא מנסה למצוא את הדמות המתאימה ואת המרחב הציורי שאותו הוא מעוניין לתאר. עם זאת, בשונה מהטבע הדומם, במקרים כאלה הוא נעזר בתצלום והציור נוצר תוך התבוננות בתצלום. גם כשהוא מצלם, הוא מעיד, "אני לא חושב צילום אלא אני חושב ציור. אני משתמש במצלמה כמו עוד כלי". הוא מרבה לצייר דיוקנאות עצמיים, ומסביר ש"כשעובדים מול מראה קשה להגיע לדיוק וממש להיכנס לעומק הפרטים, וגם התאורה כל הזמן משתנה".

דמויות אחרות שמופיעות בציוריו הן תמיד מסביבתו הקרובה - חברים ובני משפחה. לפעמים הם ישבו מולו לציור, אך לרוב הוא נעזר בתצלום וממשיך לעבוד בעצמו. באחד הציורים התלויים על הקיר נראית דמותה של אשה מבוגרת וקשת יום על רקע חומת ההפרדה. זוהי דודתו, חקלאית בת 75, ש"אין יום בחייה שלא עבדה". הוא לא הביא אותה לסטודיו ובטח שלא לחומה. לדבריו, גם הוא מעולם לא היה בחומה. עם זאת, הוא מסביר כי הבחירה בחומה קשורה לנרטיב האישי שלו כערבי נוצרי. "אני מעריך אותה, היא אשה חזקה אך עם זאת היא סבלה רבות בחייה".

את לימודיו השלים באוניברסיטת חיפה ובאקדמיה לאמנות בפירנצה שבאיטליה, ולדבריו הוא נע בין טכניקה מסורתית של ציור פיגורטיבי

ריאליסטי לבין הניסיון לשבור אותה. "לציירים הריאליסטיים יש דרך אחרת, אני עובד מעבודה לעבודה. אני לא מתכנן סדרות. עם זאת, חשוב לי מאוד לאתגר את עצמי מבחינת הציור - אני בוחן את עצמי ובודק מהם הגבולות שלי. קומפוזיציה ואתגר טכני מעסיקים אותי כמו כל צייר אך מצד שני, אני רוצה להוסיף מעבר". אחד המאפיינים הבולטים בציוריו של חלאק הוא הסימבוליזם והמטאפורות המייצגים את עניינו בזהות או בשבר זהות - ספלי קפה, שמן זית, זיתים מפלסטין בתוך צנצנת ועוד.

חלאק סבור שעם הזמן הציורים שלו עוסקים יותר ויותר ברבדים אישיים. "זה התחיל עם פורטרטים ועיסוק בזהות וזרות. בעיני יהודים אני ערבי, בעיני המוסלמי אני נוצרי ונוצרים הם לא ממש ערבים. מהר מאוד מצאתי את עצמי בחוסר חיבור ושייכות, שאיני יודע לאן להתאים את עצמי, ואז החלו הדיוקנאות העצמיים. לא יכולתי שלא לקחת את זה לצד הפוליטי, אף שזה הצד הכי מורכב מבחינתי. אבל אם תבחני זאת לעומק, זה יעבוד גם במקומות אחרים, זהו עיסוק עולמי".

הוא מפנה אותי לאחד הדיוקנאות המוכרים יותר שלו, שבו הוא נראה לבוש במדי צבא ירוקים ובקסדה צבאית. "שימי לב שלמדים אין אף דרגה או סימן המקשר אותם לצה"ל, והקסדה בכלל אמריקאית משנות ה-50 או ה-60". באופן כללי, הוא טוען, "אמנות א-פוליטית אפשר לעשות רק בניו זילנד. לא כאן".

בדיוקן עצמי נוסף חלאק משפיל את מבטו ואזור פיו מטושטש, כאילו הוא נושף עשן או אדים. הוא רואה בטשטוש של הפה "סמל למדיניות ההשתקה. כערבי איני יכול לצאת נגד המדינה בגלוי. אם ערבי מעז להביע דעה כזו או אחרת, השב"כ יכול להגיע ולקחת אותך, ואם אדם חוזר מהם הוא שב כאילם". חלאק מעיד כי בכפר שבו גדל כמה אנשים כבר "סומנו" על ידי השב"כ והם קורבן חוזר להתעללויות. "האוכלוסייה הערבית חיה בפחד ונזהרת שלא להתערב. זו אחת הסיבות שבאמנות אני בוחר להוציא את זה החוצה. הדברים מתקבלים אחרת". *

הבוהה באיקונות

* מיקום: "פירמידה - מרכז לאמנות עכשווית" בוואדי סאליב, חיפה

* זמן: שנה

* גודל: 40 מ"ר

הן התרבות הנוצרית שבה גדל והן התקופה שבה למד בפירנצה השפיעו על רצונו של מיכאל חלאק לצייר. "מאז שהייתי קטן הושפעתי מתרבות מערבית-נוצרית", הוא אומר. "גדלתי בכפר נוצרי קתולי, חונכנו על ידי נזירות וביקרנו מדי יום ראשון בכנסייה שהיתה מכוסה בציורים ואיקונות. אני זוכר כמה הייתי בוהה בהם, הייתי המום. התחלתי להתעניין באמנות, ביליתי הרבה שעות בספרייה הציבורית בכפר, הספרן היה מביא ספרים במיוחד בעבורי וכך נחשפתי לאמנות הרנסנסית ולקארווג'ו, שהותיר עלי את החותם הגדול ביותר".

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר | רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל

© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ